

1. Az írásbeli vizsga tematikája

Pedagógiai és pszichológiai alapismeretek és szakmai képességek írásbeli vizsgájának tematikája

1. A SZEMÉLYISÉG FEJLŐDÉSE

- a. A személyiség fejlődését meghatározó tényezők rendszere
- b. Az óvodás és kisiskolás gyermek alakuló személyiségének megismerési módszerei
- c. A pszichikus fejlődés szakaszos és/vagy folyamatos jellege
- d. A kognitív-értelmi fejlődés gyermekkorban
- e. A beszédfejlődés és nyelvelsajátítás
- f. A kreativitás meghatározásai, típusai, elméletei, mérése és fejlesztetősége, illetve az intelligenciával való összefüggése
- g. Az intelligencia modern elméletei

Szakirodalom:

- ❖ Atkinson, R.L., Atkinson, R.C., Smith, E.E., Bem, D.J., Nolen Hoeksema, S. (1999): *Pszichológia*. Osiris Kiadó, Budapest (Biológiai és fejlődési folyamatok, A személyiség és egyéniség fejezetek)
- ❖ Cole, M., Cole, S.R. (2006): *Fejlődéslélektan*. Osiris Kiadó, Budapest (A kezdetek, 2. Csecsemőkor, 3. Kisgyermekkor, 4. Iskoláskor fejezetek)
- ❖ Csíkszentmihályi, M. (2010): *Tehetséges gyerekek*, Nyitott Könyvműhely, Budapest, 41–125.
- ❖ Cianciolo, A. T. & Sternberg, R. J. (2004). *Az intelligencia rövid története*, Corvina, Budapest, 13–39, 65–114.
- ❖ Csíkszentmihályi, M. (2009): *Kreativitás - A Flow és a felfedezés, avagy a találmányosság pszichológiája*, Akadémia Kiadó
- ❖ Kádár, A. (2010): *Az érzelmi intelligencia fejlődése az óvodás- és kisiskoláskorban*. Ábel Kiadó, Kolozsvár, 35–47.
- ❖ Kaufman, J. C. és Plucker, J. A. (2011). Intelligence and Creativity. In: R. J. Sternberg and S. B. Kaufman (Eds.) *The Cambridge Handbook of Intelligence*, Cambridge University Press, Cambridge, 771–783.
- ❖ Mérei F., V. Binét Á. (2006): *Gyermeklélektan*. Medicina Kiadó, Budapest
- ❖ Vajda Zs., Kósa É. (2005): *Neveléslélektan*. Osiris Kiadó, Budapest, 31–107, 147–272.

2. PSZICHIKUS FUNKCIÓK

- a. A gondolkodás és problémamegoldás
- b. Az emberi emlékezet rendszerei
- c. Az emberi motivációk szerveződése. A tanulási motiváció

Szakirodalom:

- ❖ Atkinson, R.L., Atkinson, R.C., Smith, E.E., Bem, D.J., Nolen-Hoeksema, S. (1999): *Pszichológia*, Osiris Kiadó, Budapest (Tanulás, emlékezés, gondolkodás, Motiváció és érzelmek fejezetek)

- ❖ Baddeley, A. (2005): *Az emberi emlékezet*. Osiris Kiadó, Budapest
- ❖ Pléh Cs., Boros O. (szerk.) (2004): *Bevezetés a pszichológiába*. Osiris Kiadó, Budapest

3. A NEVELÉS FOLYAMATA

- a. A nevelés fogalma, sajátosságai és formái. A nevelés, önnevelés és permanens nevelés problematikája
- b. A személyiség fejlődését meghatározó tényezők rendszere (átöröklés, környezet, tevékenység, nevelés)
- c. Az óvodai nevelés sajátosságai (funkciókból és életkor jellegzetességeiből adódó)
- d. A romániai oktatási rendszerben fellelhető reformpedagógiai irányzatok (Step by step, Montessori, Waldorf)

Szakirodalom:

- ❖ Barabási Tünde (2011): *Óvodakezdéstől iskolába lépésig*. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, 13–22.
- ❖ Péter Lilla: A nevelhetőség. Az emberi személyiség kialakulásának feltételei. In.: Birta-Székely Noémi, Fóris-Ferenczi Rita (szerk.) (2007): *Pedagógiai kézikönyv*. Ábel Kiadó, Kolozsvár, 14–27.
- ❖ Bodoni Ágnes (2012), *Reformpedagógia*, Ábel kiadó, Kolozsvár, 7–78.
- ❖ Nagy József (2001): *XXI. század és nevelés*. Osiris Kiadó, Budapest, 21–51.
- ❖ Péter Lilla (2008): *Neveléstudományi alapkérdések*. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 28-30
- ❖ Péter Lilla (2009): *Bevezetés a pedagógiába*. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 56–107; 108–111; 124–163.
- ❖ Stak Gabriella (2010): *Óvodapedagógia és játékmódszertan*. Státus Kiadó, Csíkszereda, 9–17.

4. AZ OKTATÁSI FOLYAMAT TERVEZÉSE

- a. A tanterv mint követelményrendszert és oktatási tartalmat szabályozó dokumentum: sajátosságai és különböző típusai, cél- és követelményrendszer
- b. A Nemzeti Curriculum alapvető dokumentumai (keret(tan)terv, tantárgyi programok, tantervi segédeszközök és tankönyvek. Az iskolai tantárgyi programok felépítése, sajátosságai és követelményrendszere
- c. Az Óvodai Alaptanterv sajátosságai, követelményrendszere és alkalmazása
- d. A helyi tanterv kidolgozásának lehetőségei (elmélyítés, kiterjesztés, választható tárgyak általi, a választható tárgyak kidolgozásának szempontrendszere)
- e. A tervezés gyakorlati alkalmazása az óvodában és az elemi iskolában

Szakirodalom:

- ❖ Fóris-Ferenczi Rita (2008): *A tervezéstől az értékelésig*. Ábel Kiadó, Kolozsvár, 8–125.
- ❖ Péter Lilla: Tantervelméleti alapfogalmak. In.: Ambrus Ágnes, Péter Lilla, Stark Gabriella (szerk) (2013): *Te mit választanál? Választható tantárgyak az elemi osztályban. Gyakorlatközelben 3*. Ábel Kiadó, Kolozsvár, 9–14

- ❖ Manolescu, Marin (2004): *Curriculum pentru învățământul primar și preșcolar. Teorie și practică*. Universitatea din București, Editura Credis.
- ❖ Stark Gabriella (2012): *Tantervelméleti alapismeretek*. Az óvodai és elemi oktatás tantervéről pedagógus(jelölt)eknek. Státus Kiadó, Csíkszereda, 13–90, 93–145.
- ❖ Stark Gabriella: Opcionális tantárgyak elemi tagozaton. In.: Ambrus Ágnes, Péter Lilla, Stark Gabriella (szerk) (2013): *Te mit választanál? Választható tantárgyak az elemi osztályban. Gyakorlatközelben 3*. Ábel Kiadó, Kolozsvár, 31–45.
- ❖ **Curriculum pentru învățământul preșcolar (3/7 ani)*. Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, București. (http://curriculum2009.edu.ro/Educatie_timpurie/)
- ❖ ** COMUNICARE ÎN LIMBA MATERNĂ MAGHIARĂ - Clasa pregătitoare – clasa a II-a (Tanterv az anyanyelv kompetenciaalapú oktatásához MAGYAR ANYANYELVI KOMMUNIKÁCIÓ az előkészítő osztálytól a II.osztályig), Aprobată prin ordin al ministrului Nr. 3418/ 19.03.2013
- ❖ *** Programe școlare aprobate prin OMEN 5003/2014, OMEN 5001/2014, OMEN 5004/2014.

5. AZ OKTATÁSI FOLYAMAT: TANULÁS, TANÍTÁS ÉS ÉRTÉKELÉS

- a. A tanulás értelmezése és formái. Az iskolai teljesítményt meghatározó tényezők rendszere
- b. Az oktatási folyamat elméleti megközelítései (ismeretelméleti, kommunikációelméleti és rendszerelméleti) és alapelvei (a tudatos és aktív elsajátítás elve, szemléletesség elve, elmélet és gyakorlat egységének elve, rendszeresség és folytonosság alapelve, az ismeretek és készségek alapos elsajátításának elve, hozzáférhetőség és egyéni foglalkoztatás elve, visszacsatolás alapelve)
- c. Az oktatás módszerei (hagyományos: előadás, elbeszélés, magyarázat, szemléltetés, gyakorlás, házi feladat; alternatív módszerek: megbeszélés, vita, problematizálás, tanulói kiselőadások, kooperatív módszer, dramatizálás, projektmódszer) és szervezési formái/módjai (frontális, csoportos; hagyományos csoportmunka, kooperatív csoportmunka; páros, egyéni és egyéniesített munka)
- d. Az értékelés folyamata (tervezés, ellenőrzés/adatgyűjtés, az értékelési eszköz elkészítése, elemzés, értelmezés) formái (szummatív, formatív, diagnosztikus), hagyományos és korszerű módszerei. Hibaforrások az értékelésben
- e. Az oktatási folyamat alapelveinek, módszereinek, szervezési formáinak/módjainak és az értékelésnek a gyakorlati alkalmazásai.

Szakirodalom:

- ❖ Barabási Tünde (2008): *Tanítástanulási és tanulástanítási alapismeretek*. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár. 16–31, 54–90, 93–138, 153–170.
- ❖ Barabási Tünde: Az oktatási rendszer és az oktatás folyamata. In.: Birta-Székely Noémi, Fóris-Ferenczi Rita (szerk.) (2007): *Pedagógiai kézikönyv*. Ábel Kiadó, Kolozsvár, 97–104.
- ❖ Barabási Tünde: Az oktatás módszerei és szervezési formái. In.: Birta-Székely Noémi, Fóris-Ferenczi Rita (szerk.) (2007): *Pedagógiai kézikönyv*. Ábel Kiadó, Kolozsvár, 135–154.
- ❖ Birta-Székely Noémi (2010): *A pedagógia alapjaitól az oktatás elméletéig*. Egyetemi jegyzet. Ábel Kiadó, Kolozsvár, 79–157.

- ❖ Birta-Székely Noémi: Az iskolai tanulás. In.: Birta-Székely Noémi, Fóris-Ferenczi Rita (szerk.) (2007): *Pedagógiai kézikönyv*. Ábel Kiadó, Kolozsvár, 110–114.
- ❖ Gombos Márta: Az oktatás. Korszerű oktatáselméletek. In.: Birta-Székely Noémi, Fóris-Ferenczi Rita (szerk.) (2007): *Pedagógiai kézikönyv*. Ábel Kiadó, Kolozsvár, 89–96.
- ❖ Fóris-Ferenczi Rita (2008): *A tervezéstől az értékelésig*. Ábel Kiadó, Kolozsvár, 128–207.
- ❖ Gabnai Katalin (2001), *Drámajátékok*, Helikon Kiadó
- ❖ Kagan, Spencer (2004): *Kooperatív tanulás*. Önkönet Kiadó, Budapest.
- ❖ Rogers, C., R. (2003), *A tanulás szabadsága*, Edge Kiadó, Budapest, 111–169.
- ❖ Nahalka I. (2003): *Hogyan alakul ki a tudás a gyerekekben?* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
- ❖ Szabó-Thalmeiner Noémi: A pedagógiai értékelés elmélete és gyakorlata. In.: Birta-Székely Noémi, Fóris-Ferenczi Rita (szerk.) (2007): *Pedagógiai kézikönyv*. Ábel Kiadó, Kolozsvár, 166–201.

6. JÁTÉK AZ ÓVODÁBAN ÉS AZ ISKOLÁBAN

- a. A játék fogalma, sajátosságai, különböző játékelméletek
- b. Az óvodáskorú és kisiskolás korú gyermek alapvető játéktípusai: funkció játék, szerepjáték, alkotó (konstrukciós) játék és szabályjáték
- c. A didaktikai játék sajátosságai, a didaktikai játékban rejlő tanulási lehetőségek és a didaktikai játékok hatékony megszervezésének feltételei
- d. Játék az óvodai tanulási tevékenységekben (tapasztalati területek szerinti tevékenységek; szabad tevékenységek, játékok; személyes fejlődést célzó tevékenységek)

Szakirodalom:

- ❖ Barabási Tünde (2011): *Óvodába lépéstől iskolakezdésig*. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 49–83.
- ❖ Fisher, R. (2007): *Tanítsuk gyermekeinket gondolkodni játékokkal*. Műszaki Kiadó, Budapest.
- ❖ Kádár Annamária, Bodoni Ágnes (2010): *Az óvodás és kisiskoláskor játécai elméleti és módszertani megközelítésben*. Ábel Kiadó, Kolozsvár.
- ❖ Kovács György, Bakosi Éva (2007): *Játépedagógiai ismeretek*. Debrecen, 63–68, 119–147, 155–207.
- ❖ Stark Gabriella (2010): *Óvodapedagógia és játékmódszertan*. Státus Kiadó, Csíkszereda, 103–190.